

NASTAVNO – NAUČNOM VEĆU
BEOGRADSKA BANKARSKA AKADEMIJE
FAKULTETA ZA BANKARSTVO, OSIGURANJE I FINANSIJE
UNIVERZITETA UNION BEOGRAD

BEOGRADSKA BANKARSKA AKADEMIJA
FAKULTET ZA BANKARSTVO, OSIGURANJE I FINANSIJE
Br. 269
30.6. 2025
BEOGRAD

Na osnovu Predloga odluke Nastavno-naučnog veća Beogradske bankarske akademije – Fakulteta za bankarstvo, osiguranje i finansije br. 236 od 15.6.2025. godine i Odluke Senata Univerziteta Union br. A 131-01/25 od 19.6.2025. godine imenovani smo za članove Komisije za ocenu i odbranu doktorske disertacije kandidata Dalibora Šare, pod naslovom

UTICAJ TROŠKOVA ODBRANE NA PRIVREDNI RAST ZEMALJA
JUGOISTOČNE EVROPE

Nakon što smo detaljno proučili urađenu doktorsku disertaciju kandidata Dalibora Šare podnosimo sledeći

R E F E R A T
O OCENI DOKTORSKE DISERTACIJE

1. Osnovni podaci o kandidatu i disertaciji

Dalibor Šare rođen je u Kninu 1979. godine. Osnovnu školu završio je u Kninu nakon čega Vojnu gimnaziju upisuje 1993. godine, a završava 1997. godine u Beogradu. Vojnu akademiju, Odsek logistike, smer finansijski, u Beogradu upisuje 1997. godine, a završava 2002. godine sa prosečnom ocenom 8,63.

Magistarske studije na Ekonomskom fakultetu u Beogradu smer fiskalni i monetarni menadžment i upravljanje društvenim delatnostima upisuje 2003. godine, a završava 2009. godine sa prosečnom ocenom 8,78 odbranivši magistarsku tezu pod nazivom "Razvoj i perspektive hipotekarnog tržišta Republike Srbije – uporedna analiza". Doktorske akademske studije, smer finansije na Beogradskoj bankarskoj akademiji upisuje 2022. godine.

Od 2002. godine radi u Komandi RViPVO na dužnostima referenta za finansije, načelnika odseka za finansijsko upravljanje, a od 2014. godine obavlja i dužnost načelnika odeljenja za finansije u Komandi RViPVO u Beogradu. Dalibor je oženjen i otac je dvoje dece.

Obrazovanje

<i>Nivo</i>	<i>Studijski program</i>	<i>Fakultet / Univerzitet</i>	<i>Godina</i>
Doktorske akademске studije	Finansije	Beogradska Bankarska Akademija, Univerzitet Union	2022-
Magistarske studije	Fiskalni i monetarni menadžmen i upravljanje društvenim delatnostima (prosečna ocena 8,78)	Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu	2003-2009
Osnovne akademске studije	Finansijski smer, odsek logistike (prosečna ocena 8,63)	Vojna akademija, Univerzitet odbrane Beogradu	1997-2002
Srednja škola	Vojna gimnazija, opšti smer	Vojna gimnazija, Beograd	1993-1997

Spisak objavljenih radova

1. Šare, D. & Tošev, D. (2024). The impact of budget deficits on GDP in EU countries from 2000 to 2022. *Poslovna ekonomija*. Vol. 19, Issue 2, pp. 50-65.
2. Šare, D. (2024). Uticaj odabranih društveno-ekonomskih faktora na troškove odbrane u zemljama Jugoistočne Evrope. *Ekonomija: teorija i praksa*. Vol. 17, Issue 2, pp. 1-22.
3. Šare, D & Avramović, D. (2010). Perspektive i razvoj hipotekarnog tržišta Republike Srbije, *Symopsis 2010*, Beograd.
4. Avramović, D. & Šare, D (2010). Elektronska trgovina u Srbiji, *Symopsis 2010*, Beograd.

Doktorska disertacija Dalibora Šare pod naslovom „Uticaj troškova odbrane na privredni rast zemalja Jugoistočne Evrope“ napisana je na srpskom jeziku na 275 stranica teksta.

Lista literature korišćene pri izradi disertacije obuhvata 346 bibliografskih jedinica od čega značajan broj čine radovi renomiranih autora objavljeni u relevantnim međunarodnim naučnim časopisima iz oblasti ekonomije odbrane, fiskalne politike i makroekonomskog upravljanja, koji predstavljaju metodološki i teorijski okvir za analizu uticaja vojne potrošnje na ekonomske parametre kao što su BDP, javni dug i politička stabilnost.

U cilju ilustrovanja određenih analiza, strukture i dinamike određenih pokazatelja i njihovih međusobnih odnosa u disertaciji su predstavljene 34 tabele i 23 slike.

U skladu sa prijavom, doktorska disertacija Dalibora Šare „Uticaj troškova odbrane na privredni rast zemalja Jugoistočne Evrope“ je sistematizovana u pet glavnih međusobno povezanih tematskih celina:

1. Uvod
2. Teorijsko-empirijski pristup uticaja troškova odbrane na privredni rast
3. Rezultati empirijskog istraživanja uticaja troškova odbrane na privredni rast u zemljama Jugoistočne Evrope
4. Diskusija
5. Zaključna razmatranja

Struktura rada prati logičan tok istraživačkog procesa - od konceptualizacije problema do izvođenja zaključaka i preporuka, uz primenu savremenih ekonometrijskih metoda i obradu podataka za zemlje Jugoistočne Evrope u periodu od 2011. do 2021. godine.

2. Predmet i cilj disertacije

Predmet istraživanja doktorske disertacije Dalibora Šare jeste analiza uticaja troškova odbrane na privredni rast zemalja Jugoistočne Evrope u periodu od 2011. do 2021. godine. Uzorak obuhvata devet zemalja regiona koje se odlikuju različitim ekonomskim, političkim i bezbednosnim karakteristikama, uključujući zemlje članice, kao i zemlje koje nisu članice Evropske unije i NATO-a. Raznolikost institucionalnih i razvojnih profila ovih zemalja čini istraživanje posebno značajnim u kontekstu ispitivanja efekata vojne potrošnje na makroekonomske performanse.

Cilj rada je da se utvrdi priroda i intenzitet veze između troškova odbrane i privrednog rasta, pri čemu se posebna pažnja posvećuje razlikama u ekonomskim efektima između zemalja članica NATO-a i onih koje nisu deo ovog vojnog saveza. Istraživanje takođe analizira uticaj političke stabilnosti, javnog duga i strukture budžetskih rashoda na efikasnost vojne potrošnje. Pored toga, razmatra se i uloga ulaganja u vojnu opremu i ljudske resurse, kao i potencijalni oportunitetni troškovi koji proizilaze iz preusmeravanja javnih sredstava ka sektoru odbrane, umesto ka razvojnim oblastima poput obrazovanja, zdravstva i infrastrukture.

Disertacija obrađuje i teorijske i empirijske aspekte analize, koristeći savremene ekonometrijske metode primenom panel podataka. Poseban doprinos rada ogleda se u regionalnom fokusu, analizi uloge članstva u međunarodnim vojnim savezima, kao i u formulisanju preporuka za optimizaciju vojne potrošnje u funkciji održivog ekonomskog rasta. Rad pruža značajan naučni i praktični doprinos, sa potencijalom primene u kreiranju ekonomske i bezbednosne politike zemalja regiona.

3. Istraživačka pitanja i osnovne hipoteze od kojih se polazilo u istraživanju

Uzimajući u obzir predmet i cilj istraživanja, kao i pregled literature koji se odnosi na vezu između troškova odbrane i privrednog rasta, postavljene su četiri istraživačke hipoteze, od kojih je jedna glavna i tri su pomoćne.

Glavna hipoteza glasi: Troškovi odbrane imaju značajan uticaj na privredni rast u zemljama Jugoistočne Evrope.

Pomoćne istraživačke hipoteze su:

1. Investicioni troškovi vojnog budžeta imaju značajniji pozitivan uticaj na privredni rast u zemljama članicama NATO, nego u zemljama koje nisu članice NATO.
2. Efekat investicionih troškova vojnog budžeta je jači u zemljama sa većom političkom stabilnošću.
3. Uticaj troškova odbrane na privredni rast značajniji je u kratkom roku nego u dugom roku.

4. Metode koje su primenjene u istraživanju

Doktorska disertacija zasniva se na pristupu koji objedinjuje kvalitativne i kvantitativne metode u analizi uticaja troškova odbrane na privredni rast zemalja Jugoistočne Evrope u periodu od 2011. do 2021. godine. U teorijskom delu rada primenjene su metode analize i sinteze, indukcije i dedukcije, kao i metoda apstrakcije i generalizacije, što je omogućilo formulisanje istraživačkih pretpostavki na osnovu relevantne literature i analize postojećih teorijskih modela.

U fazi pregleda literature i definisanja istraživačkog problema korišćene su metode deskripcije, komparacije, strukturne analize i klasifikacije.

One su poslužile za sistematizaciju različitih pristupa u analizi troškova odbrane, kao i za poređenje ekonomskih pokazatelja među zemljama regiona. Na taj način, uspostavljen je analitički okvir koji je omogućio razlikovanje između različitih oblika vojne potrošnje (investicije, osoblje, infrastruktura) i njihovog potencijalnog uticaja na BDP.

Istraživanje je metodološki pozicionirano kao kvantitativno, korelaciono i analiza panel podataka, oslanjajući se na sekundarne izvore podataka kao što su baze Svetske banke, SIPRI-ja, MMF-a, Eurostata i drugih relevantnih institucija. Podatke čine godišnje serije za devet zemalja u periodu od jedanaest godina, što je u skladu sa savremenim zahtevima za analizu dugoročnih efekata u makroekonomiji.

U empirijskoj analizi primenjeni su regresioni modeli panel podataka, sa testiranjem standardnih pretpostavki kao što su stacionarnost, multikolinearnost, heteroskedastičnost i autokorelacija. Cilj je bio da se utvrdi stepen i smer uticaja nezavisnih promenljivih troškova odbrane, investicija u vojnu opremu, javnog duga, političke stabilnosti i broja zaposlenih u sektoru odbrane na zavisnu promenljivu, BDP po glavi stanovnika.

Poseban kvalitet metodologije ogleda se u primeni ekonometrijske prakse uz poštovanje smernica iz relevantne literature. Analitički okvir istraživanja omogućio je ne samo verifikaciju glavne hipoteze, već i formulisanje zaključaka koji imaju potencijal za primenu u kreiranju ekonomske i bezbednosne politike.

5. Kratak opis sadržaja disertacije

Prvi deo disertacije služi kao uvod u celokupnu temu i postavlja osnovne okvire za razumevanje istraživanja. Ovaj deo se sastoji iz pet pododeljaka. Pododeljak predmet i cilj disertacije definiše osnovni predmet istraživanja, odnosno uticaj odbrambenih troškova na privredni rast zemalja Jugoistočne Evrope. Cilj disertacije je da pruži empirijske dokaze o vezi između vojne potrošnje i ekonomskog razvoja u ovom specifičnom regionu, uzimajući u obzir specifičnosti svake zemlje. U pododeljku teorijski okvir i pregled literature nudi se detaljan pregled postojećih teorijskih pristupa koji se bave ekonomikom odbrane. Razmatraju se teorije koje povezuju vojne troškove sa rastom BDP-a, kao što su neoklasična teorija rasta, Kejnzijanska ekonomija i teorije multiplikativnih efekata vojne potrošnje. Takođe, daje se pregled relevantnih empirijskih studija, posebno onih koje su se bavile analizom uticaja vojnih troškova u zemljama u razvoju i članicama NATO saveza. U pododeljku istraživačke hipoteze formulišu se istraživačke hipoteze od kojih je jedna glavna i tri pomoćne hipoteze. U pododeljku metodologija istraživanja objašnjavaju se korišćene metodološke tehnike, uključujući ekonometrijske modele. Primenjena metodologija obuhvata analizu nebalansiranih panel podataka za 9 zemalja u periodu od 2011. do 2021. godine. U pododeljku struktura disertacije daje se kratak pregled svih poglavlja disertacije i objašnjenje za svaki deo, sa ciljem da se čitaocu pruži jasan pregled toka analize i glavnih istraživačkih pitanja.

Drugo poglavlje disertacije predstavlja sveobuhvatan teorijsko-empirijski okvir u kojem se razmatraju osnovni koncepti i mehanizmi kroz koje vojna potrošnja može uticati na ekonomski rast, sa posebnim osvrtom na zemlje Jugoistočne Evrope. U ovom poglavlju daje se detaljna analiza javnih rashoda, njihove uloge u privredi, te se fokusira na specifičnu komponentu – troškove odbrane i njihovu strukturu. Poglavlje započinje istorijskim pregledom vojnih troškova na globalnom nivou i u kontekstu Jugoistočne Evrope, uz identifikaciju ključnih ekonomskih posledica koje su proizašle iz različitih

obrazaca vojne potrošnje. Zatim se razmatraju izazovi u vezi sa dostupnošću, kvalitetom i konzistentnošću podataka o vojnoj potrošnji, što je od značaja za pravilno modeliranje i analizu u kasnijim fazama istraživanja. U nastavku poglavlja detaljno se definišu komponente vojnih troškova, pri čemu se posebno analizira struktura rashoda u zemljama članicama NATO saveza, kao i u onim zemljama regiona koje nisu deo alijanse. Poseban akcenat stavlja se na analizu potencijalnog uticaja članstva u NATO savezu na visinu i strukturu vojnih rashoda, uzimajući u obzir ekonomske i bezbednosne aspekte. Takođe, razmatra se i uloga političke stabilnosti kao faktora koji može uticati na vojnu potrošnju, ali i obrnuto. Poglavlje dalje uključuje pregled relevantnih empirijskih istraživanja, razvrstanih prema različitim kriterijumima – geografskom fokusu, članstvu u vojnim savezima, stepenu ekonomske razvijenosti i veličini uzorka – kako bi se obezbedio jasan kontekst za postavljanje sopstvenih istraživačkih hipoteza.

Na kraju, detaljno se razmatra koncept multiplikativnih efekata vojne potrošnje, sa posebnim osvrtom na metode njihove procene i dostupne nalaze iz međunarodnih studija. Pored analize efekata u razvijenim ekonomijama, akcenat je stavljen i na ograničenja i izazove u zemljama Jugoistočne Evrope, kao što su tehnološka zavisnost, nedovoljna ulaganja u istraživanje i razvoj, manjak domaćih strategija za razvoj vojne industrije i nedostatak kvalifikovanog kadra. Time se postavlja teorijska i empirijska osnova za dalju analizu i obradu podataka u empirijskom delu disertacije.

Treće poglavlje predstavlja centralni deo disertacije u kom su prikazani rezultati empirijskog istraživanja o uticaju vojnih izdataka na ekonomski rast u zemljama Jugoistočne Evrope. U ovom poglavlju operacionalizuju se prethodno postavljene hipoteze i teorijske postavke kroz analizu podataka zasnovanu na panel ekonometrijskom pristupu. Na početku poglavlja daje se opis istraživnog uzorka, uz navođenje zemalja obuhvaćenih analizom i perioda posmatranja. Sledi precizno definisanje zavisne varijable – bruto domaći proizvod po glavi stanovnika – i ključnih nezavisnih varijabli, uključujući ukupne troškove odbrane, investicione troškove unutar vojnog budžeta, javni dug, broj zaposlenih u ministarstvu odbrane i indeks političke stabilnosti. U nastavku se vrši specifikacija panel regresionog modela i prezentuje se deskriptivna statistika svih uključenih varijabli. Posebna pažnja posvećena je testiranju ekonometrijskih pretpostavki koje osiguravaju validnost rezultata, uključujući testove stacionarnosti, korelacije među varijablama, multikolinearnosti, autokorelacije, heteroskedastičnosti i međuzavisnosti između posmatračkih jedinica (*cross-sectional dependence*). Zatim se prikazuje izbor optimalnog modela, uz obrazloženje zašto je odabrana konkretna metodologija (npr. model fiksnih efekata sa robusnim standardnim greškama), na osnovu rezultata testova kao što su Hausmanov test. Nakon toga sledi detaljna analiza rezultata regresije po hipotezama počevši od opšte istraživačke hipoteze, pa do testiranja svake od pomoćnih hipoteza koje se odnose na pojedinačne aspekte vojne potrošnje. Posebno je uključena i

analiza uzročnosti u smislu Grangerove kauzalnosti, sprovedena po zemljama, radi utvrđivanja pravca odnosa između vojne potrošnje i ekonomskog rasta. Ovaj segment doprinosi boljem razumevanju da li vojni rashodi prethode ekonomskom rastu ili obrnuto, čime se dodatno osnažuje validnost nalaza.

Treće poglavlje, time, obuhvata celokupan postupak empirijskog testiranja teorijskih pretpostavki disertacije i predstavlja ključnu osnovu za donošenje zaključaka, formulisanje preporuka i pozicioniranje rezultata u širi akademski i ekonomsko-politički kontekst.

Četvrto poglavlje disertacije posvećeno je interpretaciji i kontekstualizaciji dobijenih empirijskih rezultata. U ovom delu vrši se kritička analiza nalaza, uz uvažavanje teorijskih postavki, prethodnih istraživanja i realnog ekonomskog konteksta zemalja Jugoistočne Evrope. Poglavlje se otvara prikazom ograničenja istraživanja, koja su grupisana na metodološka, empirijska i ekonomsko-politička. Detaljno se razmatraju izazovi povezani sa izborom modela, tretmanom varijabli, pouzdanošću indikatora političke stabilnosti, kao i ograničenja u dostupnosti podataka i vremenskom obuhvatu serija. Sledi uporedna analiza rezultata dobijenih ovim istraživanjem sa nalazima prethodnih empirijskih studija, razvrstanih prema regionalnim, institucionalnim i razvojno-ekonomskim kriterijumima. Ovim se omogućava ocena stepena konzistentnosti nalaza disertacije sa globalnim istraživačkim trendovima i identifikacija specifičnosti regiona Jugoistočne Evrope. Dalje, u poglavlju se razmatraju implikacije istraživanja za kreatore ekonomske politike, pri čemu su definisane preporuke u oblasti fiskalne politike, strateškog planiranja i investicija u vojnu industriju, bezbednosne politike, kao i šire makroekonomske politike. Završni deo poglavlja identifikuje naučni doprinos disertacije i izdvaja ključne preporuke koje proizlaze iz empirijske analize, naglašavajući njihovu relevantnost za održiv razvoj i političku stabilnost u regionu.

Peto poglavlje predstavlja završni deo doktorske disertacije u kojem se sumiraju osnovni nalazi istraživanja, proveravaju postavljene hipoteze i izvode konačni zaključci. Poseban naglasak stavlja se na potvrdu opšte i pomoćnih hipoteza, kao i na vremenske i strukturne aspekte efekata vojnih troškova na privredni rast. Poglavlje integriše teorijske uvide i empirijske nalaze kako bi se pružila celovita slika o ulozi vojnih izdataka u ekonomijama zemalja Jugoistočne Evrope. Na kraju, formulišu se predlozi za buduća istraživanja u ovoj oblasti, uz identifikaciju potencijala za unapređenje metodološkog pristupa, proširenje uzorka i uključivanje dodatnih ekonomskih, bezbednosnih i geopolitičkih varijabli. Zaključno poglavlje tako zaokružuje celinu disertacije, dajući jasan odgovor na istraživačko pitanje i potvrđujući relevantnost teme u savremenim teorijskim i praktičnim okvirima.

U delu koji se odnosi na literaturu prezentovan je širok spektar izvora, uključujući ključne radove iz oblasti vojne ekonomije, ekonometrije i makroekonomskih analiza. Takođe, navedeni su i internet izvori koji su poslužili u svrhu obezbeđenja podataka koji su korišćeni u radu.

6. Ostvareni rezultati i naučni doprinos

Naučni doprinos doktorske disertacije ogleda se u višeslojnom i integrisanom pristupu analizi uticaja troškova odbrane na privredni rast, pri čemu se kombinuju teorijska utemeljenja, inovativna metodološka rešenja i empirijska analiza, sa posebnim fokusom na specifičnosti zemalja Jugoistočne Evrope u periodu od 2011. do 2021. godine. Istraživanje značajno doprinosi akademskoj literaturi, kako u oblasti ekonomske analize javne potrošnje, tako i u okviru specijalizovanih poddisciplina poput vojne ekonomije, fiskalne politike i institucionalne analize tranzicionih ekonomija.

Sa teorijskog stanovišta, disertacija nudi sveobuhvatnu sistematizaciju i kritičku evaluaciju postojeće literature o uticaju vojnih izdataka na makroekonomske performanse, klasifikujući radove prema dominantnim teorijskim pravcima: vojno-kejnzijanskom pristupu, koji sugerise stimulativne efekte vojne potrošnje na ekonomsku aktivnost kroz multiplikatore i neoklasičnoj paradigmi oportunitetnih troškova, koja vojnu potrošnju vidi kao izdatak koji potiskuje produktivnije javne i privatne investicije. Komparativna analiza ovih teorijskih pristupa omogućila je dublje razumevanje divergentnih rezultata u empirijskim istraživanjima i postavljanje hipoteza koje se direktno odnose na regionalni kontekst Jugoistočne Evrope.

Metodološki doprinos disertacije ogleda se u razvoju i primeni naprednog ekonometrijskog okvira za kvantitativnu analizu uticaja troškova odbrane, koji uključuje upotrebu modela panel podataka sa fiksnim efektima i robusnim standardnim greškama, testiranje stacionarnosti vremenskih serija, otklanjanje autokorelacije i heteroskedastičnosti, kao i sprovođenje Grangerovog testa uzročnosti. Time je omogućeno precizno merenje pravca i intenziteta uticaja različitih komponenti vojne potrošnje na ekonomski rast, uz kontrolu za relevantne makroekonomske varijable kao što su javni dug, politička stabilnost i struktura budžetskih rashoda.

Poseban kvalitet rada jeste diferencijacija efekata između zemalja članica i zemalja koje nisu članice NATO-a, što je u već postojećoj literaturi retko sistematski istraživano. Uvođenjem varijabli koje razlikuju uticaje u zavisnosti od članstva u međunarodnim vojnim savezima, omogućeno je testiranje institucionalne dimenzije vojne potrošnje, odnosno ispitivanje da li zemlje koje uživaju kolektivne bezbednosne garancije troše

sredstva efikasnije i ostvaruju povoljnije ekonomske rezultate u odnosu na one koje se oslanjaju na unilateralne bezbednosne strategije.

Empirijski doprinos ogleda se u primeni kvantitativne analize na jedinstvenom panel skupu podataka za devet zemalja regiona tokom jedanaestogodišnjeg perioda. Disertacija pruža konkretne dokaze da efekti vojnih izdataka nisu jednoznačni, već zavise od njihove strukture i institucionalnog konteksta zemalja. Pokazano je, na primer, da kapitalni izdaci posebno oni koji se odnose na modernizaciju vojne opreme, razvoj vojne industrije i infrastrukturne projekte imaju dugoročan pozitivan efekat na BDP po glavi stanovnika, dok personalni izdaci i tekući rashodi u sektoru odbrane ne doprinose značajno ekonomskom rastu. Ovakav diferencirani pristup omogućava bolju identifikaciju produktivnih i neproduktivnih oblika vojne potrošnje.

Takođe, uporedna analiza između NATO zemalja i zemalja koje nisu članice NATO saveza pokazala je da članice saveza ostvaruju nešto veću efikasnost u korišćenju vojnih sredstava, što se može dovesti u vezu sa institucionalnim mehanizmima kontrole potrošnje i pristupom zajedničkim resursima, tehnologijama i vojnim standardima. Ovo otkriće ima važne implikacije za javne politike kako u pogledu optimizacije odbrambenih budžeta, tako i u kontekstu evroatlantskih integracija.

Pored teorijskog i empirijskog doprinosa, disertacija ima i značajnu praktičnu vrednost, jer rezultati istraživanja mogu poslužiti kao osnov za formulisanje javnih politika koje uravnotežuju bezbednosne potrebe sa zahtevima održivog ekonomskog razvoja. U tom smislu, predloženi modeli i zaključci mogu poslužiti donosiocima odluka u oblikovanju fiskalno odgovornih i ekonomski korisnih strategija vojne potrošnje. Konačno, disertacija otvara prostor za buduća istraživanja i uspostavlja metodološki okvir koji se može primeniti u analizama i drugih regiona sa sličnim bezbednosno-ekonomskim izazovima.

7. Zaključak i predlog komisije

Na osnovu detaljne analize doktorske disertacije kandidata Dalibora Šare, pod naslovom „**Uticaj troškova odbrane na privredni rast zemalja Jugoistočne Evrope**“ Komisija konstatuje da je disertacija u svemu urađena u skladu sa prijavom koja je odobrena od strane Nastavno-naučnog Veća Beogradske bankarske akademije – Fakulteta za bankarstvo, osiguranje i finansije broj 236 od 15.6.2025. godine i Senata Univerziteta Union u Beogradu, br. A 131-01/25 od 19.6.2025. godine.

Komisija smatra da analizirana doktorska disertacija predstavlja originalan i relevantan naučni doprinos u oblasti vojne ekonomije i makroekonomske politike, u okviru koje je kandidat došao do teorijski utemeljenih i empirijski potvrđenih zaključaka o uticaju strukture troškova odbrane na privredni rast zemalja Jugoistočne Evrope. Poseban doprinos rada ogleda se u analizi interakcije između komponenti vojne potrošnje i

ključnih makroekonomskih varijabli, kao i u izradi ekonometrijskog modela koji kvantifikuje direktne i odložene efekte vojne potrošnje na ekonomski rast posmatranih zemalja. Disertacija takođe inovativno diferencira uticaj troškova odbrane u zavisnosti od članstva u NATO savezu, čime doprinosi razumevanju institucionalne dimenzije efikasnosti javne potrošnje. Na osnovu navedenog, Komisija predlaže Nastavno-naučnom veću Beogradske bankarske akademije Fakulteta za bankarstvo, osiguranje i finansije da prihvati pozitivan izveštaj o oceni doktorske disertacije kandidata Dalibora Šare, pod naslovom:

„Uticaj troškova odbrane na privredni rast zemalja Jugoistočne Evrope“

i da ga uputi Senatu Univerziteta Union u Beogradu u dalju proceduru.

U Beogradu, 30.06.2025. godine

Članovi Komisije:

Prof. dr Zoran Grubišić, redovni profesor
Beogradska bankarska akademija -
Fakultet za bankarstvo, osiguranje i finansije
Univerzitet Union u Beogradu

Dr Sandra Kamenković, vanredni profesor
Beogradska bankarska akademija -
Fakultet za bankarstvo, osiguranje i finansije
Univerzitet Union u Beogradu

Dr Tijana Kaličanin, docent
Univerzitet Singidunum u Beogradu

